

Tematické okruhy ke státní závěrečné zkoušce z regionální geografie a regionálního rozvoje

1. Regiony, regionalizace, regionální politika

- Vymezení pojmů: region a jeho typy, regionalizace, typologie
- Postupy vymezování homogenních a nodálních regionů
- Regionální disparity a jejich měření
- Přehled nástrojů regionální politiky a jejich efektivita
- Regionální politika v České republice po roce 1989 – aktéři, cíle, nástroje
- Kohezní (regionální) politika EU – aktéři, cíle, nástroje
- Strategie regionálního rozvoje (exogenní, endogenní, inovační, regionální marketing atd.)

2. Územní a strategické plánování - cíle, úkoly, nástroje

- Cíle a úkoly územního plánování
- Proces tvorby územních plánů (od zadání, přes práci s daty a informacemi, zpracování konceptu, připomínkování až po definitivní schvalování, vč. participace veřejnosti)
- Nástroje územního plánování (Politika územního rozvoje, Zásady územního rozvoje, územní plán, regulační plán)
- Urbanistická koncepce – typické otázky a problémy územního plánování při vymezování ploch pro bydlení, občanskou vybavenost, průmysl, rekreaci a zeleň
- Postup tvorby strategického plánu pro město/region
- Prognostické a evaluační metody a techniky a možnosti jejich praktického uplatnění
- Udržitelný rozvoj měst a regionů v ČR, indikátory a nástroje pro praxi

3. Teorie regionálního rozvoje a možnosti jejich použití v regionální politice

- Neoklasická teorie a teorie ekonomické (exportní) báze
- Polarizační teorie, odvětvová a regionální polarizace, koncepce růstových pólů a os
- Regionální inovační systémy a klastry

4. Globální problémy a výzvy současnosti

- Charakteristika současného světa optikou S. Huntigtona (Střet civilizací) a H. Kissingera (Uspořádání světa)
- Teorie světového systému a makroregionalizace světa – jádro, semiperiferie a periferie (I. Wallerstein)
- MDGs a SDGs a jejich aplikace ve vyspělých i rozvojových regionech
- Udržitelný rozvoj světa: globální cíle, indikátory a makroregionální rozdíly

5. Vyspělé ekonomiky světa ("Anglosaská severní Amerika"; Oceánie)

- USA: příčiny ekonomické vyspělosti a vůdčího postavení mezinárodního společenství; socioekonomická regionalizace USA
- Přírodní podmínky Kanady a jejich vliv na zaměření kanadského hospodářství

- Austrálie a Nový Zéland: přírodní podmínky a vliv na rozmístění klíčových hospodářských center
- Geopolitické teorie Heartlandu a Rimlandu z pohledu USA jako globálního hegemonu

6. Vynořující se a rozvojové ekonomiky

- Indie a Čína - porovnání dvou největších vynořujících se ekonomik, srovnání nástrojů pro regionální rozvoj a ekonomického rozvoje
- Čína a Indie: přírodní podmínky, populační trendy, historický vývoj, role v současném globalizovaném světě
- Porovnání regionů Číny z pohledu udržitelného rozvoje
- Jihozápadní Asie: charakteristika a role regionu v kontextu současných geopolitických proměn a globalizujícího se světa, vztah Turecka a EU
- Jihovýchodní Asie: etnická, kulturní a náboženská rozrůzněnost, charakteristika obyvatelstva, přírodní rizika, geopolitické zájmy v Jihočínském moři

7. Rozvojové země

- Charakteristika rozvojových zemí Afriky: kořeny chudoby, konfliktů a zaostalosti, proměny afrických regionů od 2. světové války do současnosti, možné modely ekonomického rozvoje
- Vztah bohatý Sever-Chudý Jih: modely rozvojové pomoci, mezinárodní migrační vlny z Afriky a Středního Východu, faktory migrace a nástin řešení
- Státy Oceánie: jejich role v současném světě

8. Zaměření hospodářství vybraných evropských zemí a regionů v souvislosti s přírodním potenciálem a historickým vývojem

- Německo (Bavorsko, Sasko)
- Francie
- Británie
- Itálie
- Španělsko
- Severské země
- Alpské země
- Rusko

9. Dezintegrační a integrační procesy v Evropě

- Příčiny a dopady dezintegračních procesů
- Důvody a důsledky integračních procesů
- Evropská unie – cíle a jednotlivé fáze integračního procesu
- Regionální nacionalismus v Evropě v kontextu evropské integrace
- Země střední Evropy – jádrové (metropolitní) regiony, příhraniční regiony, přeshraniční spolupráce
- Země Balkánského poloostrova – historické, politické, ekonomické, národnostní, religiózní faktory

10. Transformace hospodářství vybraných evropských zemí a regionů

- Regiony hlavní a vedlejší geoeconomické osy Evropy
- Země Visegrádské čtyřky – od centrálně plánované ekonomiky ke vstupu do EU
- Země Beneluxu – územní změny v koncentraci hospodářských aktivit
- Země Pobaltí – od získání samostatnosti rozpadem Sovětského svazu až ke vstupu do EU
- Ukrajina – regionalizace území na základě přírodního potenciálu a hospodářského zaměření

11. Obyvatelstvo ČR

- Vývoj počtu obyvatel ČR a související demografické problémy
- Migrace v ČR v kontextu se současnou migrační situací v Evropě
- Struktura obyvatelstva ČR podle ekonomických znaků (ekonomická aktivita, nezaměstnanost, vývoj zaměstnanosti v jednotlivých sektorech a odvětvích našeho hospodářství)

12. Rozvoj hospodářství ČR na základě přírodního potenciálu

- Zemědělství ČR ve vazbě na přírodní podmínky a v kontextu se společenskými vlivy
- Nerostné bohatství jako významný předpoklad pro rozvoj hospodářství naší země v minulosti a v současnosti

13. Postavení České republiky v rámci Evropy a Evropské unie

- Postavení České republiky v rámci Evropy a Evropské unie, vývoj, současný stav, zapojení do různých integrací, vliv na hospodářství, podpora regionů
- Vývoj státního území od roku 1918, jeho změny, změny státní správy, změny politické orientace

14. Srovnání vybraných regionů ČR a vymezení a charakteristika regionů se soustředěnou podporou státu

- Srovnání vybraných regionů ČR, například venkov - město, srovnání jednotlivých krajů (podle konkrétního zadání)
- Strukturálně postižené regiony v ČR, jejich charakteristika, problémy a předpokládaný rozvoj
- Regiony s nadprůměrnou nezaměstnaností v ČR, charakteristika, příčiny negativního stavu, možná řešení
- Hospodářsky slabé regiony v ČR, jejich charakteristika, problémy a předpokládaný rozvoj